

СВОБОДА

„Въ своей
хатѣ
своя правда“

И сила
и воля“
Щеренко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУССКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУССКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Число 17.

ДЖЕРСИ СІТІ. Н. Д. Середа 5-го Юнія 1895.

ГОДЪ III.

Будуча кампанія wyborча въ Галичинѣ.

Стовмо передъ хвилею важною въ житю нашего народа въ Галичинѣ — а се передъ кампанію wyborчою, котра буде далеко интереснѣйшою, якъ була коли небудь передъ тымъ.

Звѣстна всѣмъ ординація wyborча въ Австріи, ще въ свѣжой памяти мають деяки няши люди, якъ тѣн выборы переводять ся въ Галичинѣ, але може не всѣмъ звѣстно, яку ролю водограти мають Русины въ Галичинѣ въ надходячихъ выборахъ. Щобъ пояснити хой троха політичне становиско Русинів — ихъ волюшенія до ряду австрійскаго, треба конечно, бодай кількома реченнями сягнути въ минулѣсть. Русины въ Галичинѣ займають таке становиско суспільне въ Австріи, що при теперѣшной, крайню не справедливой ординації wyborчої — суть въ соймѣ краевомъ и въ радѣ державной въ великой ряжачой меньшости хоть числомъ далеко перевыскають поляковъ. Будучи ще до того бѣдными и немаючи майже независимой добре політично выхованой интелігенції, тратить черезъ перекупство и гнѣтъ зѣ стороны правительства и поляковъ звычайно большу половину тыхъ то бѣдныхъ мандатѣвъ, котри имъ та лиха ординація wyborча признае. А до трачени тыхъ жебручичъ мандатѣвъ причиняють ся и домови крамолы, — партіи особистіи, — котри зѣбдиють наибольше силъ животныхъ въ народѣ. —

Цѣкаа конституція партіи підъ теперѣшну хвилю мѣжъ Русинами въ Галичинѣ. Партія народовца, партія москальфильска, партія клерикальна и партія радикальна. Здавалось бы на око, що може за богато партіи, однакъ на нашъ поглядъ то се звычайный проявы въ житю руского народу. Розходить ся лишъ о се, щобъ тѣн всѣ партіи були зрѣдо політичними партіями безъ того правительственно-

го сервилізму, на якіи деяки зъ нихъ куляють.

Я зачну водѣ характеристички партіи народовской.

Ся партія дѣлится ся нинѣ на двѣ партіи — оппозиційну и правительственную, на чолѣ оппозиційной стоить нинѣ ще посолъ Романчукъ — а на чолѣ другой посолъ Барвѣнскій. Москальфильска партія грозить своєю оппозицією, але въ дѣйности есть ще больше водѣ всѣхъ другихъ сервилістичною. Партія клерикальна въ роли політичной есть водлакомъ партіи народовско-правительственной. Въ концѣи партія радикальна есть строго оппозиційна, але слаба числено. И тѣн всѣ партіи, кожда зъ особна ставлять-ме въ недалекой будучинѣ своихъ кандидатѣвъ — буде за ними агитовати, про нихъ бороти ся. Выборы всяки суть вельми важною хвилею въ житю кожного народа. Свобода слова запоручена законами австрійскими на перед-выборчихъ зборахъ подають нагоду кандидатамъ на пословъ высказовати безъ цензуры свои переконанія політичнѣ, погляды на kwestіи скопомічнѣ, культурнѣ и суспільнѣ. Борба wyborча слибъ она була лишъ морально безъ пресіи свободна, слибъ то була борба принципиальна, причинялась бы дуже до політичного образования народу. Однакожь въ Галичинѣ есть се борба кастова, борба о синекуры и авнеси на всякій случай, борба дуже гидка.

Идо такой то борбы становитъ не за довго Русины въ Галичинѣ. Намѣсникъ галицкій, бутный хлѣбчикъ К. Бедені вже за далегодѣ поименоувавъ рускихъ пословъ, уже давно потвердивъ листъ предложеному ему посломъ Барвѣнскимъ. Оппозиційни народовцѣ може выпорють собѣ двоухъ, або и троухъ пословъ — хоть и се станеть зъ згодою правительства. —

Москальфильцамъ дастъ правительство для конвенції зъ одного посла щось въ родѣ Шараневича, котрый есть больше правительственный, якъ самъ и Барвѣнскій а радикаловъ стане побо-

рывать и правительство и всѣ прочіи братнѣ партіи.

Для чого? пытае ктось. Зѣ простого якогось страху передъ „чимъ“ що всѣ уважають дуже небезпечнымъ для державы — а зѣ того „щось“ мало кто вмѣе собѣ докладну справу здати.

Сли будучи выборы такъ выйдуть а що больше именьце такъ то мы певни — то наибольше на томъ потерпѣть бѣднѣй народѣ, котрій вже и такъ зѣ гаразду великого наставивъ ся до Бразилии. Кампанія wyborча деморализуе народѣ до решти а будучи заступники выбераютъ для себе тлустѣи посады, для своихъ сыновъ ситпендіи для руского мужика напеси на и к старостѣи и рускій жебручій кій Caveant consules кличемъ до васъ изъ за широкого океану — мы, що творимъ зѣ вамъ одну велику руску семью. Мы зѣ обуреніемъ глядимо на вашѣи поступки на кривды якіи вы наносите бѣдному але чесному народови.

Разъ на завше.

Америк. „Viestnik“ зѣставъ пораженный сонѣчнымъ ударомъ и терпѣть на спарине мозгу, котрый му зводивъ ся такъ, що не може мыслити головою але за. Подѣ впливомъ аномально-го своего умыслового стану, писавъ въ 19 члѣи чѣи мало дуриницѣи и брехнѣи на такъ поважаю газетѣи якъ „Свобода“, котрой артикулы цѣнятъ ся фаховими людьми высоко и котра кромѣ того мае значене въ журналистичной громадѣ.

Въ статіи „Примѣчаніе и поясненія“, въ котрой примѣчае лишень свою власну рѣдну глупоту и вмѣсто пояснити, ще больше затемнюетъ рѣчь, о котрой выше — въ той то отже статіи Вѣстника тримаючись зѣ болю сердца за живѣть, бѣтсае, плаче, наркае, проливаетъ крокодиличѣи слезы же св. римскій престолъ такъ мало опѣкуеся педлярами и що не хоче зрѣбѣти одного зъ нихъ епископомъ для Америки и Редактора водѣ

Вѣстника не гадае за его заслуги вознести о въ почетѣ барана фонъ або що инше.

Viestnik не только скажитъ ся на св. римскій престолъ, але и на апостольскаго делегата же той не мае до педлярѣвъ не только яког такого довѣрія, але и найменьшого зауфая не мае.

На се кажемо пановному Вѣстнику, що его гнѣвъ есть безпѣдставный противъ св. римскаго престола и проти апостольскаго делегата, бо въ Римѣ и въ Washington-ѣ добре знаютъ: же для руского гр. кат. народу въ Америцѣ треба рускихъ а не мадярскихъ священниковъ — а не може Римъ и его делегаты анѣ довѣрія анѣ зауфая мати до священниковъ зѣ угорской стороны (тутъ не говоримо о всѣхъ), котри дали доказъ що за кводра водѣступили водѣ правдивой церкви, де ще зѣ Галицкихъ рускихъ священниковъ того анѣ одинъ не зрѣбѣтъ.

Наипаче продуривала волюе сердце Вѣстника моя статія подѣ заглавіемъ „правда въ очѣи коле“. Сю правду котра була высказана смѣло и явно въ той статіи, стараеся Вѣстникъ черезъ своего якогось безменного дописователя, заступати брехню, перекурченемъ фактовъ, личноу уразоу а дуже плиткими дотипами.

Наибольшимъ доказомъ, що въ статіи помѣщено и въ Вѣстнику находить ся самая ложъ есть се, що авторъ статіи страха ради не подѣписавъ своего имени и тымъ самымъ уважае все тымъ написане за неправду а себе иже „одкровеннымъ брехуномъ“.

Пановный „откровенный“ а скрытый брехачъ закидае „Свободѣ“ що она баламутница. — Справдѣ она побаламутила въ злодѣйскомъ дѣлѣ нашего кума, але отворила людямъ очи и вказала кого мають стерегити а кого тримати ся и правду вѣолола въ очи и до теперѣи коли бо „Свобода“, лишень ПРАВДУ ЛЮБИТЬ а еѣ редакторъ руководить ся справедливостію.

Дальше, закидаеся намъ

що „Свобода“ не мае убѣжденій. — Справдѣ „Свобода“ „убѣжденный“ въ своимъ словари не мае, але мае за те свой свѣтъ, сильный и немѣнный переконанія. Русѣи любить, Руси служити, за Русѣи душу и тѣло положить! — просвѣщать Рускій народѣ, вказовати дорогу до правды, добра и воли. боронити народный интереса, хоронити народѣ рускій водѣ вынородженія ся тутъ въ Америцѣ, вщѣпляти въ его сердце замиловане и хоть до читанія рускихъ книжокъ, газетъ, подѣтримовати въ немъ руского патриотичнаго духа и надію на лучшее будущее перестерѣгати малозрѣчихъ щобъ не перлисъ тутъ въ Америцѣ до москальфильскаго, словаковъ, мадяръ — але щобъ хоронили свою национальность, свою мову и горнулись до Народного „Союза“. „Свобода“ повна святой любви ко своему народу, кромѣ того водѣзываеся разъ вразъ голосно до своихъ людей, щобъ тримались сильно и не похитно одной и то святой католичкой римской церкви и своего прехорошого руского обряду.

Ото переконанія „Свободы“, ото ей проста выточена дорога до певной и правдивой меты, ото ей идеали въ котрыхъ кохалась, котрыми дѣлѣше истнуе и ескотрыми розходить ся помѣжъ рускій народѣ зѣ погоднымъ чоломъ зѣ покойною совѣстію, бо „Свобода“ не далъ се подкупити и свою непорочность не спрѣдала за кводра, якъ то за кводра спрѣдала свою совѣсть и честь бувшій не давно покровитель Vjestnika и его „убѣжденій“!

Най буде намъ вольно попытатисъ Vjestnik-а якъ и „Откровенного“ скрытого дописователя, — най намъ покажутъ „откровенно“ явно и славно якіи ихъ суть властивыи переконанія або по дротарски „убѣждения“? Яка ихъ обоухъ вѣра? Яка народность? Яка мова и звѣдкѣи походить чого хочуть, до чого прямують, якъ провѣдѣне надъ ними яка ихъ ме-

SVOBODA
(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата річна 2.00
До старого краю..... 2.50

Всѣ дописи и гроші про-
симъ высылати подъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City Heights, N. J.

Наша газета выходитъ по
тѣмъ же дня въ С е р е д у.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„Six months. „ 6.00

All money or money orders
should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City, Heights N. J.

Printed at the post office at
Jersey City, N. J., as second
class mail matter.

та и цѣль въ Америцѣ? Ану
скажете намъ, вы, ате-
исты, знаете и най уже раз-
судить насъ!

Авторъ статіи, откровенный
брехачъ и безъ сору под-
лецъ, вмѣняе „Свободѣ“
во зло то, что она постарала-
ся о заложене „Союза“ тутъ
въ Америцѣ. Мы знаемъ
что нарощене Сою за а было
смертію багдалкарскому
царству въ Америцѣ. Отже
вѣдѣи вороговане, лайка бо
правда въ очи коле.

Появлене „Свободы“ бу-
ло погубило вороговъ пере-
кѣнчиковъ. Правда выска-
зана „Свободою“ есть ко-
лючимъ терпѣмъ въ бесо-
ромныхъ очахъ нашихъ
противниковъ. Но не одо-
вга щезне Viestnik и не одо-
вга воспоемо псаломъ: „Во ис-
ходѣ“ багдалкарѣвъ зъ Аме-
рики“.

Откровенный а скрытый
брехачъ дописователь Viest-
nik а каже: що „Свобода“
хвалила пизму а нападала
на „унію“. Прилюдно за-
зываю сего подлого писача
най вкаже въ котромъ чис-
лѣ „Свобода“ хвалила пиз-
му? Най удовѣднить що
„Свобода“ нападала на унію!

Справдъ мы есмо и буде-
мо ворогами уніи політи-
чной зъ ляхами, але святой
догматичной уніи зъ Римомъ
нѣколи ворогами не були,
але вѣрными сынами. Viest-
nik гнѣваея же Римъ
не хоче вважати за добрыхъ
католиковъ редактора Veis-
tnika и его prevelebnych о-
пѣкунѣвъ, а „Свободу и

„Союзъ“ уважае Римъ за
католицизмъ дѣло и по серцю
святаго отца. На тое мы со-
бѣ заслужили а вы нѣ; га-
лицки священники остались
вѣрными Риму а ваши нѣ.
Ваши уже декотрі запро-
дали совѣсть, народну честь
такъ, що уже болѣе нѣ-
чого не мають на продажъ.

Въ коньци дописователь
Viestnika водзываетъ до га-
лицкихъ священниковъ и
галичанъ щобъ не читали
„Свободу“. На се кажемо ко-
ротоко: що пѣячи голоса не
йдуть въ небеса.

Не справедливо авторъ
статіи въ Viestniku дорѣкае
намъ, що мы ширимо не-
согласіе мѣжъ Русинами въ
Америцѣ сѣмо зерно незго-
ды мѣжъ дѣтьми одной ма-
тери. На се водповѣдаемо
и кажемо, що мы хочемо
згоды и щобъ свята братня
любовь запаковала мѣжъ намъ
щобъ Русины галицкы и у-
горскы станули подъ пра-
поръ „Союза“, щобъ при-
знавались всюда що они не
суть мадярами не словака-
ми, не поляками, не мос-
калями але Русинами, сы-
нами славного 28-мо мільон-
ного малоруского народу.
Щобъ полюбили свою рѣд-
ну мову и ей не цурались
и не липли до чужихъ.

Тое согласіе, той миръ,
тая золота згода и братня
любовь тодѣ водворить ся
мѣжъ нами въ Америцѣ, на-
коли Римъ водкличе недля-
ровъ до краю, а угорска
поліція завозве того, що
днесъ бересе писати артику-
лы и сыпати моралы, вод-
сиджувати рѣшты кары, за-
пертый въ Ивановой хатѣ,
зъ котрой по трѣохъ мѣся-
цяхъ утѣкъ до Америки.

Мы-бъ не хотѣли на дов-
го росписоватись, але муси-
мо ще кѣлька словъ сказа-
ти „откровенному“ але подъ
псевдонимомъ укритому
брехачу а опѣсля разпраца-
ти ся зъ нимъ разъ на зав-
ше, якъ мы сказали на са-
момъ початку нашої статіи.

Авторъ, якъ се видно зъ
его письма, есть завзятымъ
ворогомъ св. уніи зъ риме-
цкимъ престоломъ и застѣпле-
нимъ противникомъ руско-
го народу его самостоятельности
національной въ загаль, а
особитымъ ворогомъ рус-
кихъ робѣтниковъ въ Аме-
рицѣ — бо заказуе читати
„Свободу“, котра отворила
очи нашимъ тяжко працю-
ющимъ робѣтникамъ на того
цента. Авторомъ той допи-
си есть одинъ зъ preveleb-
nych и протое не дивота що
въ свою трубу дуетъ. Най
послужить слѣдующій фактъ
на доказъ всего того що ту
пишемъ а вы рускы робѣт-
ники не оминѣть перечита-
ти сїи важніи слова.

Одинъ зъ превелебныхъ
вырвае ся передъ однимъ
русскимъ галицкимъ священ-
никомъ такъ: „Мене въ Аме-
рицѣ не обходить ничъ и въ

руську народну справу не
бавлю ся — мое цѣле ста-
ранє есть наповнити кипи-
ню тай толькѣ“. Рускы ро-
бѣтнику, брате солодкій та
дорѣй! подумай та розважъ
собѣ: чи се задача и цѣль
русского угорского священ-
ника въ Америцѣ збити
гроши водъ бѣдныхъ людей
а не положити душу свою
за овцы своя? Чи не правду
пише „Свобода“? И чи не
ложъ все тое що они пи-
шутъ на „Свободу“?!

Оже розсудѣть и перекон-
найте ся по чїей сторонѣ
права и потѣмъ той сторо-
ны тримайте ся!

„Свобода пише рѣдною, на-
роду зрозумѣлою мовою, а
Viestnikъ и его покрови-
телѣ пишутъ калѣченою
словачною толькѣ рус-
скими буквами.

„Свобода“ мае на серцю до-
бро и освѣту руского ро-
бѣтника тутъ въ Америцѣ
а Viestnikъ и его опѣкунъ
мають на гадцѣ збити ку-
пу грошей та опѣсля въ но-
ги.

„Свобода пишео читальнихъ
щобъ рускы робѣтники мо-
гли де чого доброго навчи-
ти ся и щобъ рускы кни-
жечки читали, а „Viestnik“
пише для Русинѣвъ зъ у-
горской стороны велику
часть по словацки и то зле.
„Свобода“ завзываетъ рус-
скихъ робѣтниковъ щобъ по-
старались о Народный Дѣмъ
а Viestnikъ о тѣмъ анѣ слова
не пишуть.

Що до того начебъ „Свобода“
реширѣла мѣжъ народѣ
огидну броштуру „Де шука-
ти правды“ то вѣртерѣ ка-
жемо що се ложъ и той, що
зфабрикувавъ есть си-
номъ чорта яко батько брех-
нѣ, а мать, котра го породила
есть чортова зависть.

Сагорѣчнй загальнй Зборъ Руского Народного Сою- за въ Америцѣ

Дня 30 мая н. ч. водбу-
ли ся вельми величаво сео-
рѣчнй загальнй Зборъ Рус-
кого народного Союза въ Аме-
рицѣ въ мѣстѣ Олифантѣ.

Не будемо тутъ росписо-
вати ся ондрѣбно, толькѣ
скажемо що Русины заяви-
ли вельми значно, що рус-
кій народъ ще жїе и его си-
ла що дня то крѣпшае по-
мимо завзятыхъ вороговъ,
котра не устанно старають
ся разбити „Союзъ“ и тую
искру любви до своего рѣд-
ного и пытаемого, яка ще
тлѣе въ сердцахъ нашего ро-
бочого людю — цѣлкомъ при-
дусеити. Розвѣй „Союза“ у-
же запевнений, будучнѣ
его свѣтла, побѣда и осяг-
нене своей цѣли уже не да-
лека.

Новый видѣль управляю-
чій „Союзомъ“ есть слѣду-
ющій:

Иванъ Глова

Место-предс. Теодовій Талпашъ
Секретарь. о. Несторъ Дмитровъ
Касиеръ. Юрій Хилиакъ.

ВИДѢЛОВІИ:

о. Т. Обухкевичъ
А. Шлянта
Ф. Мурдза
К. Кобанъ
С. Федоровскій
А. Марко

З А С Т У П Н И К И .

о. Констанкевичъ
о. А. Полянский
о. В. Молчанъ
Яковъ Тамбаль

К о н т р о л ь н а к о м і с і я

о. Гуловичъ
Г. Гукъ
І. Даньчакъ,

з а с т у п н и к ѣ

о. Мартякъ.

ДОЛЯ РУСИНѢВЪ

въ

Америцѣ.

Русины, чи въ старѣмъ
краю Европѣ чи то въ Аме-
рицѣ неможуть ничъ добро-
го для себе самыхъ здѣ-
лати и яко-такѣ звернути
на себе увагу другихъ на-
родностей и заслужити на-
шанобу и поважанє. При-
чина сего лиха лежитъ у
насъ самыхъ. Мы уже зъ
молокомъ матери высали
собѣ взаємно не довѣрѣти
и каждый своимъ богомъ
водать ся, якъ ино толькѣ
котріи зъ насъ троха выспе-
стоитъ одразованіемъ и тро-
ха высшимъ становищемъ
понадъ простолюдиномъ въ
успѣльномъ житію. Се ви-
димѣо якъ на образку въ
старѣмъ краю, де лишень
двохъ трохъ людей зъ рус-
кой интелігенціи, тамъ уже
е 5 партій. Для того-то у-
насъ въ отчинѣ такъ погано
зъ всѣхъ бѣдѣвъ и Русины
днесъ не мають нѣякого зна-
ченя въ культурномъ пос-
туповомъ свѣтѣ и зятіи по-
чесне мѣсце мѣжъ вѣльни-
ми народами не мають пра-
ва. Ихъ приданнѣсть и
сервилізмъ стягае на нихъ
ще болѣшій гнѣть и загубу
яко народа. Протое небуде
дивоты, Слѣ въ Америцѣ
мѣжъ Русинами хлѣсъ, пу-
танина идей и не приемковъ
ружнородне понятіе руско-
сти — словомъ страшна
безвыхѣднѣсть на дорогу пе-
вну, ведучу до поступу доб-
ра, свѣтла на користь на-
шихъ переселѣцѣвъ.

Посля думки многихъ зда-
вало-бъ ся, же будучнѣсть
Русинѣвъ есть тутъ въ Аме-
рицѣ забезпечена и же Ру-
сины не дадутъ ся вынаро-
довити маючи уже теперь
церквей и священниковъ, а
понеже церковь и народна
справа суть мѣчно мѣжъ со-
боѣ слученіи — отже поки
буде истновати перша, не
пропаде и друга. Але не
такъ оно е и будучнѣсть
Русинѣвъ не певна подъ
взглядомъ національнымъ.

Правда, суть рускы церк-
ви и суть священники, —

але на жалъ не суть они
всѣ евангельского духа, не
суть одной думки що до рус-
кости, не суть одной патрі-
отичной мысли и волѣ пра-
цювать для народа а вод-
такъ забезпечити ему свѣт-
лу будучнѣсти.

Священники прїйшовші
зъ угорской стороны тутъ
въ Америку, не принесли зъ
собою сюда жадного почутя
рускости, не свѣдомы рус-
кой мовы, чужди рускому
народу, котрымъ навѣтъ
бридѣть ся, не старають ся
о народно справу, толькѣ о
зараблене гроша черезъ вод-
праву богослуженя въ рус-
комъ обрядѣ и черезъ голо-
шене друкованыхъ пропо-
вѣдей словацкимъ и маляр-
скимъ языкомъ. Друга часть
угорскихъ священниковъ,
перейшовши на правосла-
віе и протое водцуравши
своего народу, неможуть и
дбати про долю и добро Ру-
синѣвъ и о ихъ будуче, бо
они слѣпо сповняють свою
собачу службу, щобъ не
стратити ласки въ очахъ то-
го, котрый имъ платитъ и
голосать калѣченымъ цер-
ковно-російскимъ языкомъ
о могучести Россіи о однѣмъ
народѣ „русскомъ“ о без-
граничной добрѣтѣ русскаго
царя а звичайно кончатъ
свою промову высѣвнанемъ
русской мовы, руского наро-
дного „Союза“ и св. уніи.

Де-жъ ту можна думати о
крайномъ будучомъ для Ру-
синѣвъ подъ взглядомъ на-
ціональнымъ? Отъ першій
категоріи угро-рускихъ свя-
щенниковъ народѣ водтяга-
етъ ся бо въ церкви не чье
слова божого въ своей мовѣ
одъ православныхъ угро ру-
скихъ священниковъ, самъ
народъ водвертаея по кѣль-
кохъ мѣсяцяхъ съ погородою
и каже: се humbug и якась
комедія и стѣсь индиффе-
рентнымъ що до релігії а о
народной справѣ и о буду-
щомъ навѣтъ и не снить ся
бо нема кому сего объяснить.

Трета категорія складаея
зъ галицкихъ ревныхъ свя-
щенниковъ дбалихъ о спа-
сеніи: душъ и о справу на-
родно — та жалъ мало ихъ
и такъ одинъ водъ другого
далеко, що годѣ видѣтись
хоть разъ въ роцѣ.

Помимо тихъ трудностей
постаранѣсь зъ галицкой
стороны о народный „Союзъ“
а „Свобода“ одинока рус-
ка газета въ Америцѣ под-
несла гадку постарати ся о
„Народный Дѣмъ“ щобъ я-
кимъ спѣсобомъ дойти до
народного гроша, котрого
намъ треба на закладане
школъ на выдаване газетъ
и книжечокъ. И тая мозоль
на праця галицкихъ патрі-
отѣвъ увѣнчалабъ ся скоро
хорошимъ успѣхомъ, слибъ
не вороги русской справы о
котрыхъ мы высше спомну-
ли, намъ не шкодили, и не
баламутили легковѣрныхъ
нашихъ ще мало зрячихъ
земляковъ.

Така то наша доля въ Америцѣ! Взглядно народной справы, а о якійсь лучшей будущности пожалъ ся Боже и говорити!

Чи себѣ була правда?

Мы тутъ подаемо лишены вѣсть яку учули, що до Америки мають прийти рускїи монахи Василияне вмѣсто угорскихъ священниковъ и тѣ монахи заложивши тутъ монастырь, будутъ розходить ся по рускихъ колонїяхъ и справляти свой духовный урядъ. Днесъ не можемо сказати кѣмъ правда въ томъ е, але щось мусить бути въ томъ, наколи угорскій священникъ страха ради василіанскаго зойшли ся на соборчикъ въ Газлетонъ щобъ порадоватися що робити.

По нашей думцѣ наилучше мѣсце для василіанскаго монастыря булѣ въ Мончонгъ Па, котру звуть американо-швейцаріею. Се дуже добра рѣчь булѣ бы мати свой рускій монастырь въ Америцѣ. Мы-бъ сей часъ послали кѣмъ зъ нашихъ духовныхъ до того монастыря, котрымъ що ночи спити ся же епископскіи мѣтры на чѣ гарбузи падають на ихъ головы а о судьбѣ руского робѣтника имъ и не ма часу подумати. Тамъ у томъ монастыру на св. горѣ переконаніе ся о суетѣ, о марности сего свѣта и его водъ знакъ а прїйшлибъ до головы по разумъ: же ихъ задача есть вчити меншихъ братѣвъ Христовой науки словомъ и прикладомъ и старатися о его удѣлизованіи що бы йшовъ по дорожѣ поступу, добра и науки, а не бавити ся во два „се“ и „ѣ“ не живаги за „божже“, и черезъ тое не спиняти розпочатой працѣ на народномъ перелазѣ. Слѣбъ мы мали до Василианъ не только довѣріе але и зауфане, то такіи монастырь дуже придавъ бы ся тутъ въ Америцѣ.

Въ такомъ монастыри, старый священникъ мѣгъ бы посвятити свои послѣдніи дни жити на спасеніи своей души, а называвъ гроши давъ бы одну часть на монастырь, а другу на рускій школы. Въ монастыри могла-бъ бути руска друкарня де-бъ друковалась „Свобода“ въ великомъ форматѣ. Въ коньци сказавши правду та-кій монастырь бувъ бы притулкомъ для русской интеллигенціи, котрой тутѣйшій климатъ перешкадае робити и она-бъ знайшла мѣжъ монастырскими мурами тихій поклѣтъ и харчъ водѣ Воскресенія ажъ до Успенія. При томъ въ монастыри була-бъ и церковь и разъ въ рѣкъ празникъ на котрый и я що пишу тѣ рядки, радо пошкандыбавъ знаючи: що въ монастыри покрѣпять човѣкъ не только душу але и тѣло.

До священниковъ.

Гей братья по чину
Не годить ся спать.
Вже сонце съ полудня
Пора и намъ встать!
И взятися до працѣ,
Та широго труда
Во имя добра, науки
Для нашего люду!
Зъ зараня встали инчі
Трудитися въ потѣ чола,
На означенѣмъ загонѣ
Якъ пыльна пчола.
До васъ отцѣ духовніи
Главы помазаніи,—
До Васъ днесъ я кличу
Грѣшникъ окаянный:
Майте въ серцю Бога
И вѣрный Его олтару.
Ему приносѣтъ кадило
А не марному доляру!...
Зъ устъ вашихъ най вчуе
Нашъ темный людъ:
Слово правды и свободы
И оцѣнитъ вашъ трудъ.
А имя ваше съ похвалою
Отъ рода въ родъ,
Спѣвие колись со славою
Нашъ рускій народъ!...
Днесъ глаголетъ бо Господь
Черезъ пророка своего,
Хоть и незболѣвшихъ сихъ про-
но черезъ мало: (роковъ
Для народу тутъ працюйте
Станьте на путь праву
За народный кровавый грѣхъ
Не робѣтъ забаву!...
Не мѣняйте ся церквами,
Людъ не осирочайте,
А за марнымъ болѣшимъ зис-
Якъ жидье и вганяйте! (комъ
Въ одномъ мѣсцѣ посвятѣтся
Служа-бъ Господеви
И народу на услугу,
Буть въ ночи, по днѣви.
Вернѣте ся до народу,
Народъ полюбѣте!
И меньшого своего брата,
Къ серцю пригорнѣте.
Полюбѣте его мову
Яко свою родну,
Полюбѣте Русь-Вкраину
Хотий днесъ послѣдну.
Пригорнѣте ся до люду
Стиснѣте черныи руки,
Вкажѣте ему путь певную
Добра и науки.
Розпознайте его муки
Его горюване,
Най водъчуетъ ваше сердце
Вѣкове страдане.
А не схочесь тодѣ вамъ
Пхатися у мадьяры.
Анѣ пертисъ въ москалѣ,
За кѣмъ доляровъ!...
Подумайте що за соромъ
Продатися въ неволю,
Добровольно, въ бѣлый день
Та маючи волю!
Схаменѣте ся, погадайте,
Що буде день суда,
И тодѣ все явить ся вамъ,
Яко тѣмъ, облуду.
Тодѣ только спознаете
Що тѣмъ надгорода.
Котрий широ працювали,
Для добра народа.
Гей братья по чину
Не годить ся спать!
Вже сонце высоко
Вже намъ пора встать
И взятися до працѣ.
До широго труда,
Во имя добра, науки
Для темного люду!
Се время, се часъ,
Вотъ кличе до васъ.

Гр. Гр.

Въ справѣ заложеня читальн.

Въ старомъ краю мало де знайдешъ руске село, въ котромъ бы не була читальня. До той читальни, чи то въ недѣлю, чи то въ яке свято — сходятъ ся старіи и молодіи, щобъ де що нового та хосенного перечитати, послушати и дождати ся якъ ведесъ на божѣмъ свѣтѣ и такъ проводятъ нашій люде святой день во молитвѣ и въ читаню полезныхъ книжокъ або газетъ. Читальни мають подебѣину вартость: Упершъ водътягають люде водѣ розпутыи и корчменыхъ забавъ, а подруге черезъ читальнѣ ширить ся наука и моральне жите-мѣжъ народомъ.

Такихъ читальнѣ треба ту намъ конечно и въ Америцѣ и уже крайна пора поднесити голосъ въ той такъ важной справѣ и вказати хоть мимоходомъ якъ таки читальнѣ закладати.

Отъ возмѣмъ що въ какой мѣсцевости живетъ громадка Русинѣвъ немаючи ще анѣ церкви анѣ священника. Мѣжъ тими Русинами усе знайдеть ся пятьохъ и двайцѣтохъ що знаютъ читати тай и писати. Тѣ писменніи най скажутъ кѣмъ слѣбъ заохотити: заложити у себе читальню. Хто хоче бути членомъ читальнѣ най пишнѣте ся до книги членской и най заплатитъ вступне 50 цен. разъ на все а що мѣсяця по 25 цен. Наколи двайцѣть або и болѣше членѣвъ, тодѣ выбираеть ся председа-те-ля, секретара, ка-сиера и библиотекара, котрый мае мати списъ книжокъ, газетъ якіи находятъ ся будуть въ читальнѣ и то каждая понумерована.

За гроши зложений зъ вступного зпроваджуе-ть газетъ и книжки съ старого краю въпроть а не черезъ жидѣвъ, котрий немилосердно друкъ..

Наколи уже все на ряду и есть водъповѣдныи домъ на читальню, тодѣ недѣля свѣта суде на правду свѣта и шїятка щезне а просвѣта и тверезе жите загоститъ утой або другой мѣсцевости. Де есть церковь и брацтво — а-бо само брацтво, тамъ му-сѣтъ бути читальня. Намъ оповѣдѣвъ одинъ рускій молодець, котрый знае читати и писати, якъ то нашій люде обходять недѣлю де не ма церкви анѣ читальнѣ.

„Встане човѣкъ ранотай и креста свѣтаго ще на себе не положить, але чимъ скорше бересъ набивати бочѣвку пива, котру ще зъ суботы привезено. Тамъ де богато Русинѣвъ въ одной мѣсцевости, то те саме водать ся що трета хата. Тѣи уже Русины що суть розсѣ-яніи на околицю той русской осады, йдуть каждый до своего знакомого на недѣ-лю гостину и такъ всѣ ра-

зомъ починають гостити ся водѣ рана ажъ до позной ночи и то не безъ того щобъ не побили ся и не грозили взаемно судомъ.

На такихъ недѣльныхъ забавкахъ — повѣдавъ далѣше молодець — каждый стра-титъ до три дол. и болѣше. Теперь обчислѣтъ тѣи гро-ши милій читатель! — и я-ка то сума зробіть ся марно выкинуеного гроша? За тую суму не только щобъ була хороша читальня, але и власный домъ можна-бъ купити на читальню, котра-бъ водътягнула люде водѣ шїятки а научила-бъ чогось мудрого и хосенного а люде провадила-бъ моральне тве-резе жите.

Гр. Гр.

До читателей „Свободы“

Зъ болемъ сердца доносимо нашимъ дорогимъ читате-лямъ, що се послѣдне чис-ло „Свободы“ котре имъ вы-сылаемо. Не кажемо остат-не, але послѣдне, бо остат-не число „Свободы“ буде тодѣ, якъ буде остатный день свѣта. Задля того ка-жемо послѣдне, бо се пос-лѣдныи разъ друкуе-сь въ Jersey City, а далѣше слѣ-дующіи числа „Свободы“ у-же появлять ся въ Пенсил-ваніи въ мѣстѣ Шамокинѣ. Протое най не берутъ намъ во зле наши читатели, сли черезъ той часъ, въ катромъ зрѣблять ся переносныи „Свободы“ не получаютъ га-зетъ во свое время.

Причину, задля котрой на-ступила змѣна мѣсца вы-давана, не будемо подавати, бо бы забрало много писа-нины и мѣсца въ газетѣ. Опѣсля, въ слѣдующихъ чис-лахъ розповѣсть ся читате-лямъ все а все просто и яс-но. Мы знаемо уже на пе-редѣ, що вороги „Свободы“ и той святой правды, ко-тру она проповѣдала мѣжъ рускимъ робочимъ людомъ въ Америцѣ, скажутъ: ого! уже „Свобода“ конаетъ — Нѣ! — кажемо мы. Правда не загине и все выйде якъ о-лива на верхъ. Такъ само и „Свобода“ щѣ правду го-лосила людемъ — не перес-тане выходити, хотий не разъ прїйде-тъ ся змѣняти мѣсца своего выданя. Хотий священники ворогуютъ на „Свободу“ и хотѣли-бъ уже задармо заспѣвовать „вѣчная память“ — але руски ро-бѣтники, котрымъ свобода отворила очи, своимъ по-томъ и кровью воскреситъ „Свободу“ и она ще кра-ще ме жити жите-мъ якъ попе-редно. Хотий папѣрь буде бѣлшій и инакшій, але редакторъ той самъ, напра-мокъ и идея та сама: просвѣ-щати рускій народъ и не дати щобъ дармо-бѣды зъ не-го остатну, кровь ссали! и за се водплачуютъ ся по-гордою и смѣхомъ тому на-роду въ котрого жють.

ПОЛІТИКА.

Въ теперѣшной спескѣ мало де е що писати о полі-тицѣ, бо тѣи що сами роб-лять політику, то есть тѣи, що крутятъ свѣтомъ и ина-кше дѣлають якъ говорятъ — цѣили купати ся до лѣч-ныхъ водъ и воддыхнути водѣ тяжкой політичной працѣ. Но будь що будь та-ки подѣлимось хоть корот-кими звѣстками зъ политич-ного свѣта. Нѣмечина го-туе-ся до прїянія европей-ской военной флѣоты, ко-тра возьме участь при от-вореню повнѣчного каналу. Также Франція вышле свои военный кораблѣ зато мае бо-гато клопоту зъ стороны ра-дикаловъ. Росія хоче заняти яко свое Корею а островъ Формоза хоче видѣти неза-висимымъ але подѣ ей пре-те-кцію.

Тая господарка Росіи на далекомъ Востоцѣ и тое кумство, зъ теперь завязало-сь мѣжъ Хинами а Росіею, дуже не подобаетъ прочимъ державамъ а особенно Анг-ліи. Хины теперь пукають до дверей Ротшильдѣвъ, що-бъ позичити гроша на за-платеніе военного водшкодо-ваня Японіи.

Въ Росіи не дуже весело. Ото старій братъ царя есть вельми хѣрый и що хвѣля може скончить жите.

Зъ Туреччины доходятъ сумніи вѣсти, що турки въ Сиріи починають ворохобит-ся проти христїанъ и хо-чуть всѣхъ вырѣзати до но-ги. Въ мѣстѣ Едда напали турки на дома европей-скихъ конзулатѣвъ и англи-цкій зѣставъ убитый а фран-цускій и російскій легко ра-неніи. Велике число хри-стіанъ повѣткало на европей-ски кораблѣ щобъ спастися водѣ меча. Дервиши турец-кіи священники, проповѣ-даютъ святую войну проти христїанъ собакъ, якъ тур-ки звуть насъ. Зъ Бейруту также просятъ тамошній христїанскій епископы о по-мощи и зашити.

Въ Швейцаріи, въ сей бо-госпасаемой вольной кра-инѣ водбули ся выборы на пре-зидента и вице-президе-нта. Президентомъ респуб-лики зѣставъ выбранныи по во-лѣ народу Л. Бахманнъ.

Европейски державы на-перають на Султана турец-кого цѣсара, щобъ онъ зро-бѣвъ якій порядокъ въ Ар-меніи або щобъ ей давъ ав-тономію. Лише одна Росія не годить ся на се, бо она не хоче щобъ якій ни будь народъ рѣдѣвъ самъ собою. Король Бельгіи задумавъ про-дати державу Конго Фран-ції и позбути ся въ сей способъ клопоту. Ся держава ле-жить въ Африцѣ и есть ве-лыми богата.

Въ Кривѣмъ повѣта чеша-новскѣмъ згорѣло 7 госпо-дарствъ и стара церковь, Цѣна 7.000 зр.

ПОСЛѢДНІЕ ВѢСТИ.

Похоронъ блаженной памяти Gresham-а державного секретаря, вѣдбувъ ся величаво въ среду о 10 годинѣ рано.

Князь Гогенлоге президентъ нѣмецкого министерства и державный канцлеръ мавъ подати ся до демісіи.

Въ New-York-у задля горяча страшного, много оцѣбъ померало на сонѣчный ударъ.

Повстанцѣ на островѣ Куба, побили много разѣвъ испанске войске на глумъ..

Французке войско побѣдило на островѣ Мадагаскаръ.

На уграхъ спалилось мѣсто Галачъ.

Въ Берлинѣ мали нѣбы то вѣдкрыти заговоръ нѣмецкого цѣсаря.

Минувиного року выселено въ Росіи на Сибирь 11560 особъ: ато 7.526 мужицъ и 1715 женьщинъ а 2.239 дѣтей

Мѣсто Загребъ въ Австріи стоить подъ водою въ наслѣдокъ выливу рѣки Сава.

Въ мѣстѣ Живцю въ Галичинѣ була крвава война мѣжъ мѣщанами а жидами. Причина войны естъ та, що мѣщане не хотять щобъ жида мешкали въ мѣстѣ.

Шамокій Русины купили теперъ одинъ хорошій дѣмъ на плебанію за 8 тысячъ дл. Плебанія буде мати 11 поковъ — Славно!

На 4 Юлія с. р. вѣдбуде ся торжественне посвящене церкви въ Mt. Carmel Pa.

Въ Буффало польскій костелъ св. Войцеха зоставъ замкнутый по приказу епископа.

Въ Нантикоке Па. вѣдбулись днѣи 30 мая загальны зборы словенского Союза, де було 163 делегатѣвъ.

Село Довгополе коло Нового Торгу згорѣло вѣлкомъ.

Найкрасшу салию для забавъ и засѣданъ въ мѣстѣ Олифантъ посѣдають Русины. — Славно!

Въ Поремышли будутъ сталяти новый дворецъ.

Въ Швейцаріи днѣи 30 мая упавъ великій снѣгъ.

Въ Слалѣ въ Росіи померъ Д-ръ Николай Наумовичъ, старій сынъ б. п. Ивана Наумовича.

Kingston, N. J. днѣи 31 мая лютилась тутъ страшна буря, котра повирывала дерева зъ корѣнемъ, позрывала дахи, повалила комѣны зъ домѣвъ, понеревертала телеграфічны стовны.

Страшный пожаръ въ Гамбургѣ наробивъ великой шкоды. Въ одномъ складѣ вѣмъ магазинъ занялось до 9.000 бочокъ петроліумъ и зъ того повставъ сей страшный пожаръ.

Ческо-славянскую снѣграфічну выставу въ Празѣ отворено 15 мая о 10 годинѣ рано.

Ксёндзъ Стояловскій, звѣстный народный польскій писатель и редакторъ „Więca“ выдавъ карный процесъ чотиромъ латинскимъ галицкимъ епископамъ о образѣ чести. Цѣкавыи сей процесъ вѣдбуде ся въ Вѣднѣ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза“ най посылають вступне и мѣсячне до касіера.

Mr. John Glowa

Excelsior Pa.

И увѣдомити секретаря подѣ адресю.

Rev. J. Konstantkiewicz

144 South Franklin Str.

Shamokin Pa.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ

ШТОРЪ

ВЪ

ОЛИФАНТЪ ПА.

ПѢДЪ ЗАРЯДОМЪ

ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патриоты. Естъ се наилучше заосмотренный зѣ вѣхъ шторѣвъ во вѣхъ потребный товары и всякого рода по якъ наитаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошний Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патриотомъ, най спѣшитъ до своего руского штору. Особенно нашъ газдынь най йдутъ громадно! Нащо Юськовъ, Шмудѣвъ по магати? Идѣтъ до своего.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лигайского дѣпа въ

Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ крайнамъ свой добре заосмотренный **ГОТЕЛЬ.**

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары наилучшого сорта.

Таный и выгѣдный пѣчлетъ

Свѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешево.

Попробуйте

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Creek Store Company)

415 Shamokin Str.

въ **ШАМОКІНЪ ПА.**

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицію свой богатый складъ всякого рода викуталѣвъ и майнерскихъ знаярѣвъ.

Е тутъ мясо

И лопата,

Суть и скирнѣ

И гербата,

Перець, гвозды и кобасы, Мука, крохмаль, солонина Мыски, горшки вѣхъ овочи Зеленина и сушеніна.

Е чернушка,

Е петрушка.

РОДИМЦЪ!

Маю честь увѣдомляю моихъ крайновъ що я отворивъ **РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ**

108 Morris Street въ

JERSEY CITY N. J.

Поручаю ся ласкавой памяти вѣхъ земляковъ

ЮСТІАНЪ КРИНИЦКІЙ.

D OLDENBURG

ПРЕДПІЕМЦЯ ПОХОРОНѢВЪ.

77-87 Morris Str.

Jersey City N. J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

R. H. MORGAN
9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
 ФАБРИКАНТЪ
 Прапорѣвъ (фаяъ)
 Хоругѣвъ, Одзнакъ,
 Пасѣвъ, Шапокъ для Братствъ.
 Фана для парады зъ наилучшого едѣбу; чотыри и пѣвъ черезъ шесть и пѣвъ стѣпъ со вѣхъ приборами \$25, и 26.75
 Прапоры большіи зъ наилучшой матеріи по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00
 Пишѣтъ по цѣнники и по пробу до:
R. H. MORGAN
 9 W. Centre Str.
 SHENANDOAH, Pa.

Т. ТАЛПАЗЪ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ

РУСКІЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧІЙ.

246

PEARL ST

SHAMOKIN, PA.

Недалеко рускои плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
 — Добрый вечеръ, свате!
 А куда такъ спѣшите?
 — До Талпаши, брате!

Шо за Талпашъ? Звѣдки онъ?
 — Та-жъ краинъ нашъ милый
 — У него вѣхъ русины
 — Подѣрпляютъ силы!...

Шо за брындазъ и пиво тамъ?
 — Обходитъ ся файно!
 — Обслужуге актъ братамъ!
 — Танько падрывають!

BOLESŁAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти крайновъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рѣжнорѣдніи напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣданъ.

168. Warren & Dodley Strs.

JERSEY CITY N. J.

РОДИМЦЪ!

Въ **JERSEY CITY**, на Morris street, недалеко руского салону естъ до **ВЫНАЙМУ**, **ХОРОША ГРОСЕРНЯ И БУЧЕРНЯ** одъ первого Юнія с. р. рентъ 20 дол. мѣсячно.

Кто хоче користати зъ нагоды най зголошуетъ до насъ.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,

129 Warburton Ave..

YONKERS N. Y.

Вѣхъ братьямъ Русинамъ въ Юнкеръ радимо въ разѣ слабости удаваться до него.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бизнѣсѣ Заробляти Муситъ въ „Свободѣ“ Свой анонсъ дати.
 Чи ты шведъ
 Чи кравецъ,
 Чи крамаръ
 Чи шинкаръ,
 Чи погребальникъ
 Чи ликаръ
 Чи трумнярь
 Чи аптекаръ —
 Дай ся оголосити,
 Въ „Свободѣ“ возвеличити,
 Щобъ ты люде знали
 До тебе заходили
 Твой товаръ куповали
 И бизнѣсъ твой поправляли.
 Тодѣ будешь мати гроши:
 Будешь патриѣтъ хороший.
 Будешь „Свободу“ спомогати
 Руску справу подперати
 А ну Кирило
 А ну Стефане,
 А ну Данило
 А ну Иване:
 Вѣхъ ся оголосѣтъ
 Най зна о васъ свѣтъ!..

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускій
 — **ЕДИННІЙ** —
КОНТРАКТОРЪ
 и
БУДОВНИЧІЙ

Вилксбаръ и околици.

Его камѣине подѣ будову естъ наилучше, а работа найтривальша.

Будуе мосты и дома, мае власнй конѣ до звозу матеріалу.

Дае кериджъ на похороны на весѣля, хрестины и т. і.

Мешкае на River Side,

Недалеко Рускои Церкви.

Молись, трудись, вѣрезись, учись, до „Союза“ запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люди, церковь почитай! „Свободу“ читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процесса не вдавай ся! Въ лѣтерію не грайте, только грошъ шалѣтъ. Братя! намъ треба „Народного Дому“ ану скинѣтесь по пентови! Се не забывайте!... Буде зъ васъ.